

**ESS
COOP**

la xarxa del foment del
cooperativisme, economia
social i solidària en l'educació

TRANSFORMAR EN COL·LECTIU

Què t'aporta l'Economia Social i Solidària i el
cooperativisme per al teu futur professional?

■ **UCEV**
Unió de
Cooperatives
d'Ensenyament
Valencianes

Aquest treball ha sigut possible gràcies a...

Red ESSCOOP

Alfredo Artigas Chaves
Joan Gandia Oltra
María Nieves García Gómez
Pepe Albors Orengo
Rafa Varas Rodriguez
Rosalia Moscardó Calatayud
Teresa de la Fuente Espinosa

Disseny: Julia Barranco Garrido

@ESSCOOP_RED

esscoop@fevecta.coop

1º Edició Octubre 2023

#FOLInvestigAcción

INDEX

1. Què és l'economia social i solidària i el cooperativisme
2. Cooperativisme
3. Realitats transformadores
4. Generant idees transformadores per a una transició ecosocial
5. Finances ètiques
6. Ecosistema de l'ESS

Benvinguts i benvingudes a l'Unitat Didàctica de l'Economia Social i Solidària

Aquesta unitat didàctica ha sigut desenvolupada per la xarxa [ESSCOOP](#) (xarxa de foment de l'Economia Social i Solidària (ESS) en l'educació).

Està pensada per ajudar-te a conèixer d'una forma senzilla i pràctica els aspectes claus de l'Economia Social i Solidària i el cooperativisme. Amb ella, aprendràs com el teu futur professional pot desenvolupar-se en aquest àmbit de l'economia, sustentat en uns valors que posen la vida al centre de l'activitat.

En cada punt d'aquesta unitat didàctica, trobaràs tres apartats:

→ **Què necessites saber**, on s'expliquen els conceptes claus que et permetran tindre una millor comprensió del teu entorn des de la perspectiva de l'economia social i solidària i el cooperativisme.

→ **Com ho fem**, on es proposen activitats dirigides a reforçar les teues capacitats per a actuar amb altres i transformar el món en què vius.

→ **Per a saber més**, on trobaràs recursos per a aprofundir en les àrees en funció del teu interès.

Des **d'ESSCOOP** desitgem que gaudeixes del camí que recorreràs amb nosaltres.

Juliol 2023

1. Què és l'Economia Social i Solidària i el cooperativisme?

Què necessites saber?

Algunes preguntes per a vosaltres:

- Què és l'economia?
- Vosaltres feu economia?
- Quins tipus d'economia coneixeu?
- Què són els diners?

Economia

El terme ve del grec (oikos "casa") referint-se a la **gestió de les coses de la llar**. D'una manera extremadament resumida, podem definir-ho com "la gestió d'uns recursos escassos". Els recursos mai són infinits, i l'economia és la forma en la qual ens organitzem per **emprar** eixos recursos per a satisfer les nostres necessitats o interessos.

Capitalisme i lliure mercat

El capitalisme és el model econòmic imperant en la gran majoria de societats actuals. Es basa en la **propietat privada**: quasi totes les coses tenen un propietari, quasi sempre individual. Algunes d'aquestes propietats són "mitjans de producció" (com una empresa, una fàbrica, un camp), recursos que serveixen per a produir béns o serveis. Aquests serveis es venen segons les normes del **lliure mercat**, on és la **dinàmica d'oferta i demanda** la que fixa el preu de les coses.

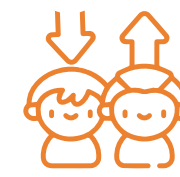
Economia Social (ES)

En aquest context on tot sembla o privat-capitalista, o públic, l'economia social vol demostrar que des dels agents privats es pot fer **una producció i consum que no tinga per objectiu maximitzar el lucre individual**, sinó donar treball de qualitat i aconseguir impactes positius per a la comunitat i l'entorn.

L'ES té els següents valors (Carta de Principis de l'Economia Social, promoguda en 2011 per la Conferència Europea):

Adhesió voluntària i oberta

Control democràtic pels seus membres

Conjunció dels interessos dels membres usuaris i de l'interès general

Autonomia de gestió i independència respecte dels poders públics

Així, són empreses privades que han de posar en el centre la **democràcia**, el **repartiment igualitari dels beneficis** i la **confluència amb l'interès general**.

Economia social i solidària (ESS)

L'Economia Social i Solidària (ESS), és una branca dintre de l'economia social, que vol aprofundir en les **dimensions comunitàries, ecològiques i integradores de l'activitat econòmica**. Representa, doncs, una versió de l'economia social amb uns valors més definits i més allunyats del model capitalista. Concretament, els seus valors són [\(https://reas.red/carta-de-economia-solidaria/\)](https://reas.red/carta-de-economia-solidaria/):

- ✱ **Equitat**
- ✱ **Treball digne**
- ✱ **Repartiment just de la riquesa**
- ✱ **Cooperació**
- ✱ **Compromís amb l'entorn**
- ✱ **Sostenibilitat ecològica**

L'ES i l'ESS encaixen molt bé amb un tipus particular d'empreses: **les cooperatives**. Les cooperatives són empreses on la propietat està repartida entre un grup de persones que han decidit participar-ne voluntàriament, les sòcies.

Com ho fem?

Com comprovar si una empresa és realment d'ESS?

Els "rentats de cara" de les empreses capitalistes.

Que una empresa diga que funciona democràticament i que la seua activitat és positiva per a la societat i per a l'entorn, no vol dir que siga veritat. Però a vegades només **cal investigar** un poc **per a veure els valors que hi ha darrere d'una empresa**.

Ací teniu alguns **indicadors** que demostren que una empresa no hauria de poder posar-se el qualificatiu de "social", encara que facen alguna donació puntual o alguna campanya que sembla que fomenti la diversitat o els drets humans:

- quan els propietaris o alts directius d'una empresa guanyen centenars de vegades més que les persones que treballen en la base,
- quan usen pràctiques depredadores per a desfer-se de la competència i augmentar els seus beneficis,
- quan la seua producció té impactes clarament negatius en les comunitats i els ecosistemes que l'envolten.

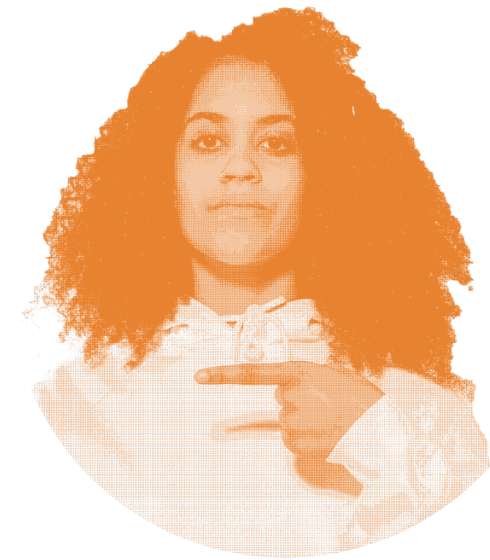
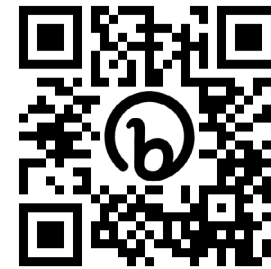
ACTIVITAT

Siga per grups o amb tota la classe alhora, haureu de decidir si els següents casos d'empreses presentades **poden definir-se com a economia social o no**. Les dades que s'aporten són totalment reals i recents i contempnen informacions que poden resultar poc clares o inclús contradictòries.

En el cas de definir una d'aquestes empreses com a ES, **podeu qüestionar també si se li podria afegir el qualificatiu de "solidària"**. Tindreu **5 minuts** per a reflexionar (en grup o tota la classe) i transcorregut el temps haureu de donar el vostre veredict. Després passareu al següent cas i repetireu el procés.

En el següent enllaç es troben alguns exemples de "fitxes d'empresa".

https://bit.ly/ess_

2. Cooperativisme

Què necessites saber?

Hi ha diversitat d'organitzacions a l'Economia, però saps quines són les característiques de les que s'anomenen Cooperatives?

Continua la lectura perquè ho descobriràs des d'ara mateix, ja que els valors i la realitat cooperativa la podem "viure" a dintre de l'aula. Comencem per veure per què necessitem el cooperativisme a la nostra economia i societat.

Si fas una mirada al teu entorn, t'adonaràs que hi ha organitzacions de producció o serveis que tenen diferents formes societàries, però ací ens fixarem en les aportacions que fan a l'economia, la societat i a les persones. L'Economia Social i Solidària, amb una realitat cooperativa rellevant, tenen un funcionament democràtic, no tenen com únic objectiu la maximització del seu guany i posen a la persona com a centre de l'activitat, això els dona una perspectiva diferent de l'economia. El seu pes al conjunt d'Espanya és:

INFORMACIÓ CLAU DE L'ECONOMIA SOCIAL A ESPANYA		
OCUPACIÓ	ECONOMIA	EMPRESES QUE HI HA
L'ocupació de l'Economia Social a Espanya és d'1,35 milions de llocs de treball directes i representa el 6,75% de l'ocupació total; el 8% de les persones assalariades i el 9,91% de les persones assalariades del sector privat.	L'import net de la xifra de negoci de tota l'economia social espanyola equival al 8,47% del PIB.	L'Economia Social la constitueixen a Espanya un total de 47.511 empreses i 37.183 entitats sense ànim de lucre d'acció social i fundacions.

Senzillament, les cooperatives són una associació de persones que s'uneixen per dur a terme una activitat econòmica. Són persones que comparteixen una necessitat i que volen satisfer-la o aconseguir-la col·lectivament. Fem una mirada a realitats en aquest vídeo.

Una relació diferent amb el treball

Com has pogut veure al vídeo, l'empresa cooperativa té unes característiques pròpies que la diferencien substancialment de l'empresa capitalista. Per això forma part del que es coneix com a moviment cooperatiu, en el qual comparteixen uns valors i principis amb altres cooperatives. Entre els seus valors està la preocupació i atenció a les persones cooperativistes, així com la cura del medi ambient en el qual se situen i executen la seua activitat aportant formes diferents d'abordar, entre d'altres, l'habitatge, la despoblació al món rural, la migració, la crisi energètica i la cura de persones.

Són tres els aspectes clau que diferencien a les cooperatives d'altres organitzacions de capital:

EL PROPÒSIT	L'ESTRUCTURA DE FUNCIONAMENT	L'ASSIGNACIÓ DELS GUANYES
De la maximització dels guanys dels accionistes a... Satisfer les necessitats dels membres de la Cooperativa	Del vot vinculat a la quantitat de capital aportat a... Una sòcia un vot, el que garanteix que són les persones i no el capital qui controla la Cooperativa	Del benefici vinculat al nombre d'accions (capital) que es disposen a... Una distribució en funció de l'activitat en què s'ha participat en la Cooperativa. A més, es poden decidir millores per al benestar de les sòcies.

Segons les necessitats dels col·lectius, existeixen diferents tipus de cooperatives: agroalimentàries, explotació comunitària de la terra, treball associat, consumidores i usuàries, vivendes, crèdit, assegurances, servicis professionals, transports, integració social i servicis públics.

Els 7 Principis Cooperatius

Totes les cooperatives comparteixen els mateixos principis establerts en 1844 pels cooperativistes de Rochdale i que foren actualitzats en 1995 per l'Aliança Cooperativa Internacional – ACI (pots aprofundir en la seua descripció [ací a FEVECTA](#)):

- 1. Adhesió voluntària i oberta.
- 2. Gestió democràtica.
- 3. Participació econòmica.
- 4. Autonomia i independència.
- 5. Educació, formació i informació.
- 6. Cooperació entre cooperatives.
- 7. Interés per la comunitat.

Com ho fem?

Amb el professorat, ens proposem un treball senzill d'aula. Analitzem una iniciativa a dur a terme per part del nostre grup. **L'anàlisi de la creació d'una COOPERATIVA ESCOLAR**, procés que ajudarà a preparar-se per al moment en què necessitem crear o bé integrar-se en una cooperativa.

ANÀLISI CANVAS DE LA INICIATIVA DEL GRUP

DESPESSES	ALIANCES		
	RECURSOS	ACTIVITATS	
INGRESSOS	PROPOSTA DE VALOR		
	CANALS	RELACIÓ AMB ELS CLIENTS	
		SEGMENTACIÓ DE CLIENTS	

Analitza i anota al CANVAS adjunt les principals característiques de la cooperativa escolar que heu creat amb l'objectiu de recaptar ingressos per enfortir una iniciativa solidària del poble o barri. Contribueix a posar-la en funcionament.

Per a saber més...

- Història:
[Los pioneros de Rochdale \(YOUTUBE\)](#)
- Situació:
[Cooperativismo y realidad valenciana i Cooperativismo y E. Social: trabajo asociado](#)
- FEVECTA: cooperativa de treball i canal de Youtube
<https://www.fevecta.coop/cooperatives-de-treball/que-es-una-cooperativa-de-treball/>
<https://www.youtube.com/@fevectacoop3759/videos>
- CONCOVAL: web
<https://concoval.es/es/>
- REAS, Red de Redes de la economía alternativa y solidaria: web i el portal de la economía solidaria
<https://reas.red/>
<https://www.economiasolidaria.org/>
- CEPES: web
<https://www.cep.es/>

3. Realitats transformadores

Què necessites saber?

Reflexionem...

Mensakas: menjar a domicili amb ètica.

Mensakas “Delivery responsable en bicicleta” és una alternativa a les multinacionals de ‘delivery’, un projecte que connecta restaurants i domicilis des del compromís amb les condicions laborals

- 1) Quina diferència hi trobes respecte a les empreses de missatgeria que coneixes.
- 2) Quin compromís social i mediambiental li trobes a aquesta empresa?

...

- La Schwab Foundation for Social Entrepreneurship, organització del Fòrum Econòmic Mundial, defineix l'emprenedoria social com un model per al canvi social amb l'objectiu de generar beneficis en la seua triple dimensió: social, mediambiental i econòmica.

-Característiques de les persones emprenedores socials: Són persones que busquen un compromís amb allò que no els agrada de la societat, fent la seua feina amb passió però també amb responsabilitat.

1. Àmbit educatiu

Aprentatge servei és un model d'intervenció pedagògic i social que relaciona dos dels aspectes essencials que ho defineixen: l'aprenentatge i el servei real en l'entorn.

- Print 3D: Planos de Metro Táctiles. IES Conselleria. Premi TICS - V Premis d'Aprentatge Servei 2019.

- La Salut és Per a Tothom. Institut Tècnic Professional PAX: tallers de salut per a entitats que atenen persones vulnerables. IV Premis d'Aprentatge Servei 2018.

2. Àmbit de la ciutadania

La Zona Santiago: És un pati escolar obert al barri del Cabanyal, un lloc que vol servir com a espai de trobada del veïnat i els col·lectius del barri.

Grups de consum ecològic: associació de persones que s'uneixen amb la finalitat de comprar productes de forma periòdica directament de l'agricultor o productor.

3. Àmbit econòmic-empresarial

Des de l'àmbit empresarial el cooperativisme és una realitat transformadora. Al País Valencià comptem amb La Federació de cooperatives de Treball Associat ([FEVECTA](#)).

Investiga una cooperativa de FEVECTA i relaciona la seua activitat i organització interna amb els ODS i els principis de l'Economia Social i Solidària a la taula que et proposem i fes menció de les accions concretes.

<https://blog.fevecta.coop/seccion/buenaspracticass>

ODS	PRINCIPI DE	ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	COM HO FA LA COOPERATIVA?
01 FI DE LA POBRESA 02 FAM 0	PRINCIPI DE REPARTIMENT DE LA RIQUESA	Promoure una economia real al servei de les persones i del planeta.	
06 AIGUA NETA I SANEJAMENT 07 ENERGIA ASSEQUIBLE I NO CONTAMINANT 03 SALUT I BENESTAR 11 CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES 13 ACCIÓ PEL CLIMA 14 VIDA SUBMARINA 15 ECOSISTEMES TERRESTRES	PRINCIPI DE SOSTENIBILITAT ECOLÒGICA	Col·loca als éssers vius i la reproducció de la vida en el centre de tot procés social i econòmic.	
04 EDUCACIÓ DE QUALITAT 05 IGUALTAT DE GÈNERE 10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS	PRINCIPI D'EQUITAT	És un valor que reconeix a totes les persones com a subjectes d'igual dignitat.	
08 TREBALL DECENT I CREIXEMENT ECONÒMIC 09 INDÚSTRIA, INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURA 12 PRODUCCIÓ I CONSUM RESPONSABLES	PRINCIPI DE TREBALL	Desenvolupament de les capacitats de les persones, produint béns i serveis.	
16 PAU, JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÓLIDES	PRINCIPI DE COOPERACIÓ	Cooperació i interdependència entre organitzacions	

Per a saber més...

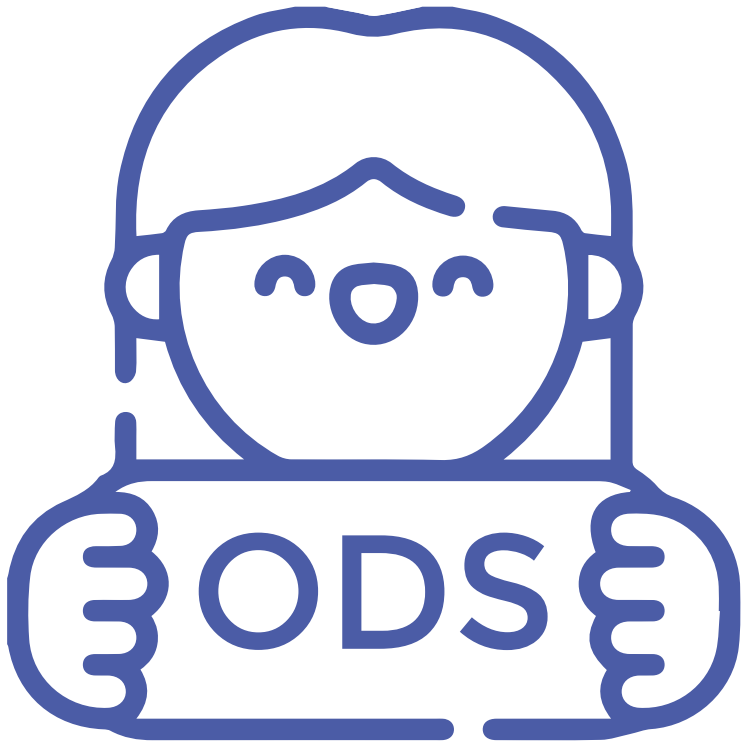
<https://zonasantiago.org/>

<https://apscomunitatvalenciana.com/>

<https://xeas.org/>

https://ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/sites/default/files/2022-01/manual_grup_consum_2.pdf

<https://www.economiasolidaria.org/ca/economia-solidaria-y-objetivos-de-desarrollo-sostenible-ess-y-ods/>

4. Generant idees transformadores per a una transició ecosocial

Què necessites saber?

El decreixement

Saps què és el decreixement? Penses que és possible un creixement il·limitat de la producció i el consum?

Visualitza aquest vídeo:

[DECREIXEMENT EN 1 MIN](#)

¿Quines qüestions introdueix?

* Els nostres projectes d'emprenedoria es fan en un context, i l'actual té entre les característiques la **crisi ecosocial**. Per una banda, els recursos energètics s'esgoten, el clima canvia a causa de l'escalfament global, la biodiversitat es redueix... Per altra, les desigualtats i les formes de violència es multipliquen a escala global i local.

* Aquest context requereix una resposta transformadora que pose al centre de les nostres activitats la **sostenibilitat de la vida**. Es tracta de transformar el nucli d'un sistema econòmic que exigeix un creixement permanent incompatible amb la vida, anant molt més enllà de les pràctiques de **greenwashing**, una estratègia de màrqueting adreçada a crear una imatge falsa de responsabilitat ecològica i d'aposta per la sostenibilitat.

* El teu projecte professional ha de tenir en compte que, com explica Yayo Herrero (2022), som **éssers ecodependents** i **interdependents**. Ecodependents, perquè l'activitat econòmica depèn de la natura i té uns límits físics que fan impossible un creixement infinit. Interdependents, perquè la vida humana requereix cures per ser viscuda, especialment en moments de més vulnerabilitat com la infància, la malaltia o la vellesa.

* La **idea** és el punt de partida del projecte d'emprenedoria. Per això, comencem pensant en les necessitats existents actualment perquè, col·lectivament, les nostres idees ajuden a sostenir la vida, és a dir i com explica Yayo Herrero (2022), a garantir la "reproducció quotidiana i generacional de l'existència, en condicions dignes, en un planeta amb límits" (Herrero, 2022).

Com ho fem?

L'exposició **Mirades de Futur** convida a elaborar propostes de transformació des de la perspectiva de l'economia social i solidària. Treballarem en petits grups (3-4 persones). Seleccionem **una de les temàtiques d'intervenció (l'enllaç et porta als panells)**. Llegim la informació de cada panell i ampliem-la. Reflexionem sobre les qüestions següents: quines necessitats hi ha?, quines idees d'emprenedoria poden donar-les resposta? Elaborem una breu presentació oral en què compartim amb la classe la problemàtica que heu seleccionat i la importància que té a hores d'ara, les necessitats que es detecten que no són cobertes i les idees que heu plantejat com a punt de partida per a un projecte d'emprenedoria.

Per a saber més...

[Blanqueo de ropa. Los numerosos lavados de reputación de la industria de la moda \(www.carrodecombate.com\)](#)

[Nos sobran las ideas. Propuestario para una transición ecosocial \(YOUTUBE\)](#)

[Yayo Herrero: Educar para la transformación ecosocial \(YOUTUBE\)](#)

[Yayo Herrero: Hacia una cultura centrada en la sostenibilidad de la vida](#)

Herrero López Yayo. 2022.
Educar para la Sostenibilidad: Una Mirada Ecofeminista a la Educación.
Primera edición: noviembre de 2022 ed. Madrid: Octaedro.

5. Finances Ètiques

Què necessites saber?

Si fem una mirada al nostre entorn trobem que l'activitat financera és clau per a l'economia, però **saps quin és el paper fonamental dels diners?, coneixes que l'activitat de les finances, de vegades, és especulativa?**

Per això, **si volem construir unes relacions econòmiques on la persona siga el centre de la vida i no els diners, des de l'activitat financera, cal actuar d'altra manera.** Necessitem que les finances, els bancs, siguin ètics. Mira el que succeeix:

D'on venen:

Tradicionalment, la funció de les finances ha estat facilitar les relacions entre les persones que tenen un excedent de diners i les que tenen necessitat d'ell, però les entitats financeres, al llarg del temps, han anat canviant aquesta centralitat de la seua activitat i ara cerquen la màxima rendibilitat amb inversions, normalment especulatives, per a maximitzar els seus resultats.

Les **FINANCES ÈTIQUES** han trobat el camí transformador al **fer compatible la consecució d'objectius socials i ambientals amb la rendibilitat econòmica i financera** fent possible projectes amb valor afegit per a la societat des del punt de vista social, mediambiental, cultural, educatiu, democràtic, etc.

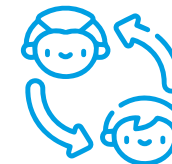
Però d'on venen i en què estan les finances ètiques?

El seu origen està en els moviments d'economia alternativa que cerquen una economia real i desenvolupen activitats amb impacte social i ambiental positiu.

Quin ha estat el seu camí?

Va començar als EUA en els **anys 60** pels escàndols de corrupció, la guerra del Vietnam i el règim d'apartheid a Sud-àfrica. **La ciutadania va prendre consciència** sobre la necessitat de decidir sobre el destí dels seus diners. Per tant, comencen a aplicar-se criteris d'exclusió per al finançament: no armes, no contaminació, no energia nuclear, no...

Durant la **dècada dels 70**, els països empobrits es veuen exclosos del sistema financer internacional el que provoca el **sorgiment de xarxes locals alternatives** de finançament, especialment en forma de microcrèdits.

Amb el transcurs del temps, el moviment de finances ètiques abandona els criteris d'exclusió per al finançament i planteja orientar-lo cap a criteris positius amb la finalitat d'invertir en sectors amb impactes socials i ambientals que transformen la nostra societat.

Les organitzacions transformadores que fem presents en aquesta unitat, com són les cooperatives, associacions, fundacions i d'altres troben, de vegades, dificultats quan acudeixen al sistema bancari tradicional en la cerca de finançament. Moltes vegades són excloses per les seues circumstàncies: dificultat de garanties, impossibilitat de complir determinats requisits econòmics i d'altres. Per tant, s'han anat conformant per a crear organitzacions per al seu finançament. En aquest sentit, el seu univers consta de:

1. Bancàries, són pròpiament bancs que han de complir els requisits que el supervisor demana al conjunt del sector bancari: **n o r m a t i v a comptable, de risc...** A Espanya, entre d'altres, ens trobem a Fiare Banca Ètica.

2. Parabancàries, tot i no ser un banc, ofereixen serveis financers com són préstecs, ajudes reintegrables, etc. Un exemple significatiu és Coop57.

3. Cohesió, difusió i informació: són organització que, o bé agrupen a organitzacions, tenim en Espanya REFAS o bé impulsen i fan difusió, com en Clau a València.

4. Sector d'assegurances, que incorporen les assegurances ètiques solidàries i, a més, s'ha creat un segell específic anomenat Ethsi.

Totes aquestes organitzacions integren **una sèrie de valors comuns**, siguen bancs, entitats parabancàries, informació o assegurances. Els seus principis són:

Ètica aplicada · Coherència · Implicació · Participació · Transparència...

La presència al mercat financer d'aquestes entitats de finances ètiques són necessàries per a fer de palanca de finançament per al conjunt del sistema d'organitzacions transformadores.

Cal assenyalar que les finances ètiques han realitzat un recorregut significatiu. Començaren des dels moviments socials i ara se situen com a **alternativa per a totes les persones i organitzacions que cerquen entitats financeres** amb una administració responsable dels diners perquè la seua activitat s'orienta com al desenvolupament sostenible.

Com ho fem?

Tenim la informació bàsica per a saber quan ens trobem davant d'una organització de Finances Ètiques, els seus valors en l'àmbit de l'economia, la societat i el medi ambient. Per això, quan les entitats que duen a terme accions de finançament es plantegen una operació financera, **es fa una doble anàlisi**:

- La **valoració** de la capacitat de retorn del préstec o, si escau, de l'ajuda que ha rebut, com ho fan les entitats financeres ordinàries.
- Una **avaluació** socioambiental, on s'analitza el grau de compromís de l'entitat a qui es facilita el finançament.

Per aprofundir més, et plantegem dur a terme aquestes **dues activitats**:

- 1.** Fes un llistat d'entitats de Finances Ètiques que hi ha al teu entorn o bé en el conjunt de l'estat, classificant-les en bancàries, parabancàries, d'informació i assegurances.
- 2.** Si hagueres/haguéreu de fer una avaluació socioambiental d'una organització a la qual se li facilitarà un préstec o ajuda reintegrable, assenyala 10 aspectes que tindries en compte diferenciant el social i el mediambiental.

Per a saber més...

AAVV: Finances ètiques i solidàries: valors, límits i reptes; Xes i Pol·len edicions; Barcelona, 2018.

Ansotegui, C, Gómez-Bezares, F i González, R; Desclée de Brouwer; Bilbao, 2014

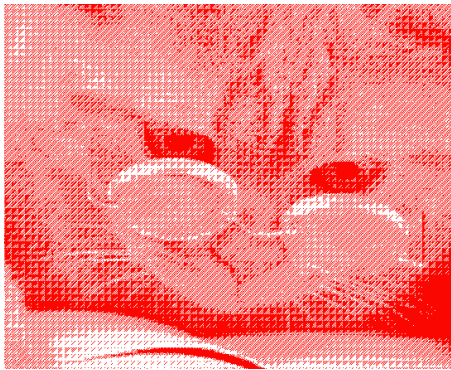
Calvo, J; Banca armada vs. Banca Ètica; Dharana Editorial; 2013

Sanchis, J R; Guia de finances ètiques, cooperatives i locals de la Comunitat Valenciana; Universitat de València; València, 2018

6. Ecosistema de l'ESS

Què necessites saber?

De la mateixa manera que un ecosistema natural, format per una comunitat d'organismes vius i el seu entorn físic que interactuen entre si i amb el medi ambient que els envolta, l'ecosistema de l'Economia Social i Solidària està compost per diverses organitzacions i persones interconnectades que exerceixen rols diferents i s'interrelacionen entre si.

Alguns dels tipus d'entitats que ho componen són:

1.

Empreses i cooperatives de l'ESS: Són les entitats centrals en l'ecosistema de l'ESS. Inclouen cooperatives de treball, cooperatives de consum, cooperatives de serveis, empreses socials, entre d'altres.
2.

Organitzacions de suport i promoció: Inclouen federacions, xarxes, plataformes i associacions que treballen per a promoure i enfortir l'Economia Social i Solidària.
3.

Entitats financeres ètiques i cooperatives: Aquestes entitats promouen una gestió financera basada en la transparència, la participació i la responsabilitat social.
4.

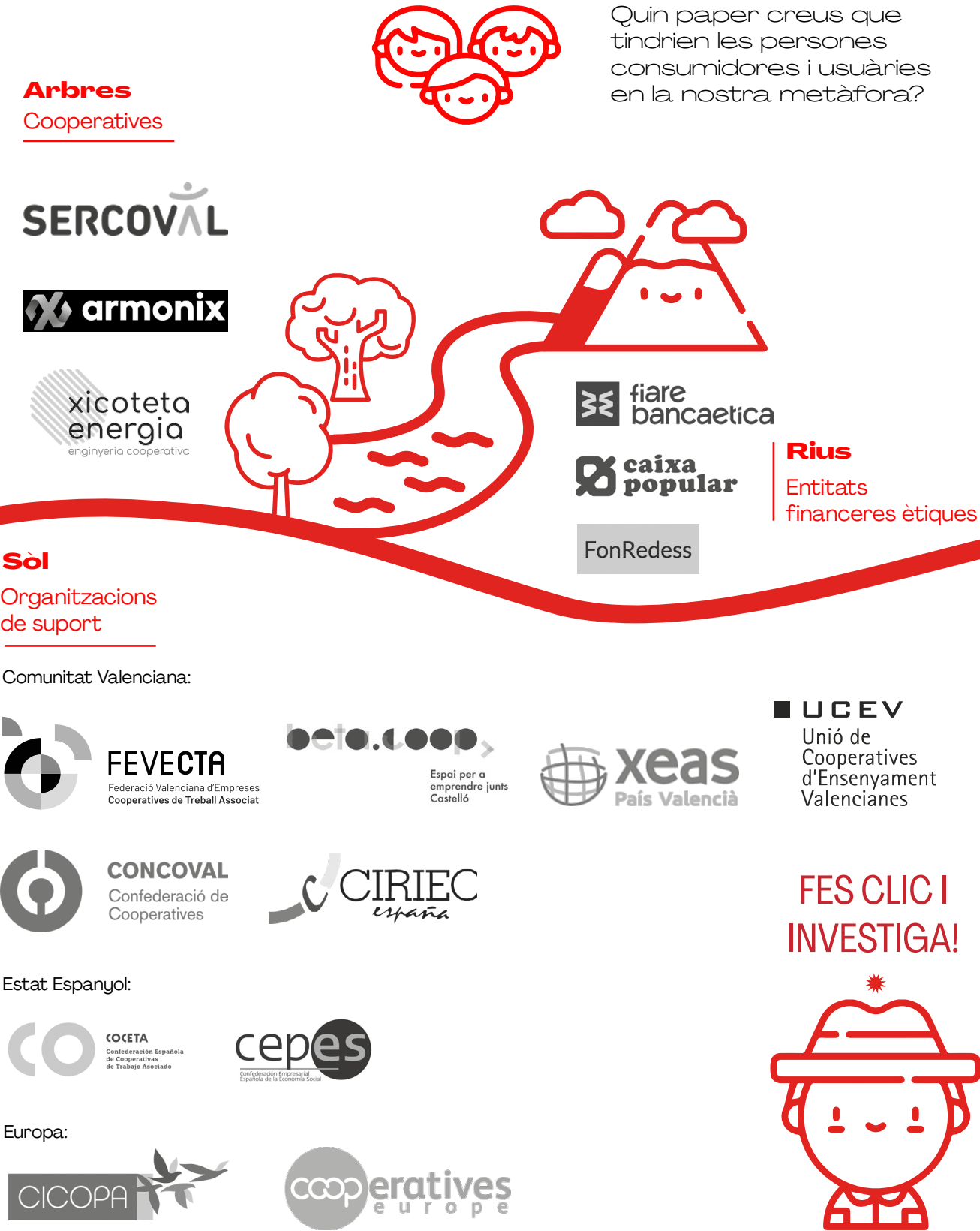
Centres d'investigació i formació: Inclouen universitats, centres d'investigació i organismes educatius que es dediquen a l'estudi, la investigació i la promoció de l'Economia Social i Solidària.
5.

Consumidors/es i usuaris: Les persones que trien consumir productes i serveis provinents de l'ESS també formen part de l'ecosistema. A través de les seues decisions de consum, contribueixen a enfortir i sostindre les entitats de l'ESS.
6.

Administracions públiques i entitats reguladores: Els governs locals, regionals i nacionals, així com les entitats reguladores, exerceixen un paper important en l'ecosistema de l'ESS. Estableixen polítiques, marcs legals i programes de suport que fomenten el desenvolupament i la consolidació de l'ESS.

Si seguim amb la metàfora que plantejàvem, les cooperatives serien com els "arbres", fonamentals per al benestar del sistema, oferint ocupació i productes. Aquestes entitats es nodreixen del "sòl fèrtil" que proporcionen les organitzacions de suport, així com dels "rius" d'entitats financeres ètiques que distribueixen finançament essencial de manera justa.

Les administracions públiques i entitats reguladores funcionen com a "guardabosc", establint polítiques i marcs legals que mantenen l'equilibri de l'ecosistema. En els centres d'investigació, igual que en un entorn natural, cada component està interconnectat i contribueix al funcionament saludable del conjunt. Comprendre aquestes relacions és clau per a enfortir l'ESS d'una forma sostenible.

Com alguns d'aquests tipus d'entitat ja les hem vistes en unitats anteriors, i a causa de la seua importància, veurem de quina manera les organitzacions de suport i promoció recolzen a la resta de l'ecosistema i a la societat en general.

Si t'has plantejat alguna vegada desenvolupar el teu propi projecte econòmic i comparteixes la visió de l'economia social i solidària, probablement t'interessarà conèixer les organitzacions de suport i promoció de l'economia social i solidària, perquè poden ajudar-te a materialitzar les teues idees i fer-les realitat.

Però com poden ajudar-te?

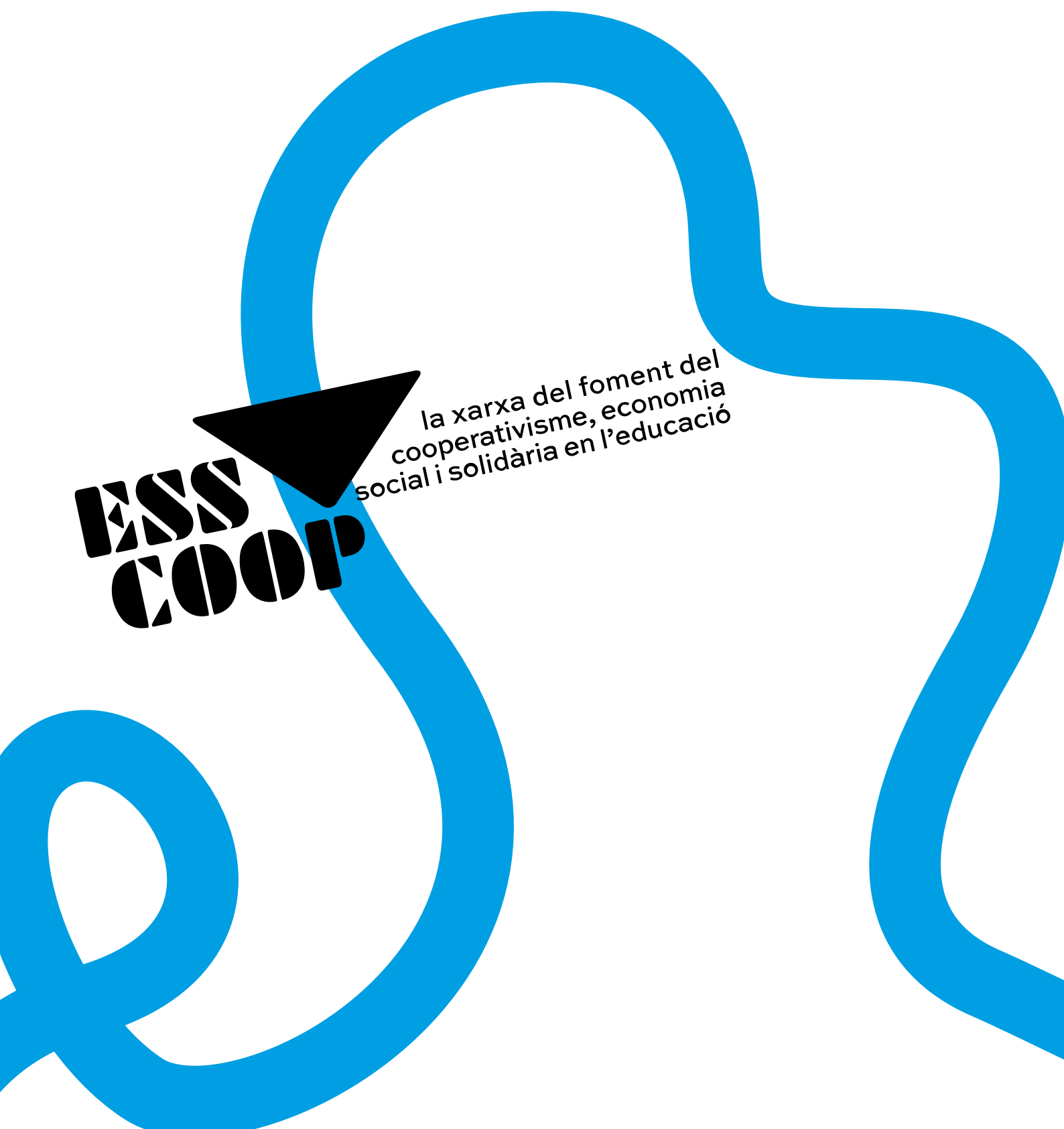
- **Assessorament personalitzat:** Aquestes entitats et brindaran assessorament i orientació en totes les etapes de la teua emprenedoria.
- **Formació especialitzada:** Ofereixen programes de formació i capacitatció dissenyats per a emprenedors socials com tu.
- **Accés a finançament ètic:** Aquestes entitats coneixen les diferents opcions de finançament que existeixen per a l'ESS i et poden assessorar en la cerca de finançament.
- **Xarxes i col·laboració:** En unir-te a aquestes entitats, tindràs l'oportunitat d'establir contactes amb altres emprenedors socials i organitzacions de l'ESS.
- **Assessorament legal i administratiu:** Entendre els aspectes legals i administratius és essencial per a l'èxit de la teua emprenedoria social.

Recorda que **emprendre en l'ESS implica no sols generar beneficis econòmics, sinó també generar un impacte positiu en la societat i el medi ambient.** Aquestes entitats estan compromeses amb aqueixos mateixos valors i estaran al teu costat per a guiar-te en aquest camí.

Com ho fem?

- 1.** Buscar en Internet una organització de suport i promoció de l'ESS en la seua localitat o país (federació de cooperatives, xarxa, associació o plataforma). Per a optimitzar el temps, pots tindre preparada una llista de suggeriments.
- 2.** Analitza ràpidament l'organització respecte als següents punts:
 - Quina és la missió de l'organització?
 - Quins tipus de serveis o suports ofereix a les empreses o cooperatives d'ESS?
 - Té algun projecte o programa específic en marxa que podria ser interessant per a una persona o equip que vulga desenvolupar una emprenedoria social?
- 3.** Reflexiona i posa en comú amb els teus companys i companyes com l'organització que han seleccionat podria ajudar un emprenedor social a iniciar i desenvolupar el seu projecte.

**ESS
COOP**

la xarxa del foment del
cooperativisme, economia
social i solidària en l'educació

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria de Educació,
Universitats y Empleo

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE TRABAJO
Y ECONOMÍA SOCIAL

UNIÓN EUROPEA
FONDO SOCIAL EUROPEO
INVIERTE EN TU FUTURO